

קול קורא במדבר

תשס"ז

כג אדר

פְּנֵי דְרָדָה ה' יִשְׂרָאֵל בְּעֶרְבָה מְסֻלָּה לְאַלְקִינוּ

גליון ג

שנה א

על הר גבה עלי לה מבשרת ציון הרימו כפה קולך מבשרת ירושלים
הרימו אל תיראי אמרי לערי יהודה הגה אלקיכם (ישעיה מ, ג-ט)

תורה צויתנו

בחד עיני

תובנ"א

איש בני פרע"א

המשך מרבינו יעקב עמדין זצ"ל.

ואין להאריך בידוע כמה הפליגו רבותינו ז"ל בשבח ארץ ישראל והדרים בה, כי התלמוד והמדרשים והזוהר וספרי החכמה מלאים מפה לפה, וכן המפרשים מלאו ידיהם לה, להזכירה לשבח גדול, ביחוד הראב"ע והרמב"ן על התורה, יעיין שם. ובעל ספר הכוזר החסיד הפליא בדבר זה בכמה מקומות מספרו, כמעט שעל קוטב זה סובב קוטר ספרו, מבריה מן הקצה אל הקצה. תחלתו וסופו חתימה מעין פתיחה, וכן בשני וברביעי ממאמריו, והכל הולך אחר החיתום שמוצא שפתיו שמר (שנסע לארץ ישראל)...

אמנם שאין מקום לבעל דין לחלוק מהא דר"י (כתובות קיא) דס"ל כל העולה מבבל לארץ ישראל עובר בלא תעשה.. (עיין שם באריכות דברים נפלאים) ..ואף על פי כן מצינו כמה וכמה מן האמוראים שעלו מבבל לארץ ישראל אחר שנתחכמו בתורה, כגון ר' חייא ובניו (סוכה כ), ר' אלעזר בן פדת (כתובות קיב -

וצריך כל איש ישראל לחבב את ארץ ישראל - ולבוא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה כבן אל חיק אמו (ספ"ק חרדים פרק ג"ט - ספר השליה הקדוש שער האותיות) - ולזה צריך כל אדם מוישראל לעשות בלבו הסכמה קבועה ותקועה לעלות לדור בארץ ישראל. עושו, גושו, חושו, ואל תחשבו להשתקע בחוץ לארץ חס ושלום לקיים ואכלה אתכם וגו' (רשכבה"ג ר' יעקב עמדין זצ"ל, בהקדמה לטיודור). אמר רבי יהודה זכאה חולקיה מאן דזכי בחייו למשרי מדורא בארעא קדישא. (והר ויקרא עב)

סתם ר"א הוא בן פדת), רב כהנא (ב"ק קיז – זבחים נט), ורב אסי (כתובות קיב) וכן ר' אבא ורב אמי (ברכות כד), רב ספרא (חולין קי), ור' זירא (כתובות קיב – ברכות נז), וכן ר' זעירא (ירושלמי פרק היה קורא), ורחב"א (שבת קה ברש"י), וכן ר' חייא בר גמדא (כתובות קיב), ור' ירמיה (כתובות עה), ורבים זולתם.

וילמוד סתום מן המפורש פשיטא טובא דסליקו להו לבתר אף על גב דלא דכיר להו תלמודא ואותן שלא עלו בוודאי אנוסים היו, אם מחמת חולי ויסורין, או עוני, או תלו בהו טפלי, או שעת חירום היה ותגר מלכיות, דאנוס פטור, ואין דנין משאי אפשר, ואין שעת הדחק ראייה. אבל בשעת ריוח ודאי היו עולין לארץ ישראל עם כל השבח הנ"ל דבבל, ואף על פי שאינה רואה חבלי משיח, וקרו לה (כתובות קיא) קרנא דשיזבתא,

אף על פי כן לא השגיחו בה ראשי דורות חכמי
התלמוד, והניחו מקומם, ועקרו סיכי ומשכני ואזלו
ורהטו ונקטי במצרא ועברו לדוכתא דמשה ואהרן
לא זכו (שם קיב).

אם כן מה יש לנו לעשות אלו העניים ואביונים השוכנים קרוב לקוטב הצפוני אשר לא זרח שם אור השכינה מעולם, ורחוקים מאוד מאדמת הקודש ומלשון הקדוש?

על אחת כמה וכמה שיש לנו להתאמץ ולעלות
במרכבה בקרון ובאסדא אל ארץ חמדה, ולא
יעצרנו הגשם והשלג מלכת אל מקום העבודה.

ואין טענה מחמת הסכנה,

כי בשעת שלום אין סכנה כל כך, וסכנת המדבר והים בודאי
אינה קרויה סכנה לענין זה לפטור ממצוה גדולה כזו דמצלא
ומגנא.

(ועיין שו"ע אבן העזר סימן ע"ה שאפילו בשעת חירום מנוא אמון
והלאה חייבין לעלות אף על פי שאין הולכין משם כי אם בספינה או
דרך המדבר).

ומלכים ושרים עוברים ושבים באניות הלכו בציות, ראה
דרך בגיא ובקעה, על כל הר וגבעה, יחד עשיר ואביון, לקנות
נכסים, רצים כסוסים, דרכם בים, חומר מים רבים, ובעזים
נתיבה. הביטו ארחות תימ"ה, קוו הליכות שבא, לאסוף הון
עתק, ולצבור כסף כחול, ישוטו להודו ולכוש למדינחא
למערבא, בכמה סכנות אתה מכניס עצמך גוף ונפש בכל יום
(וכמו שהרגיש בעל ספר הכוזרי בחתימת הספר יעיין שם, פי
צדיק ינוב חכמה).

על פת לחם יפסע גבר פסיעה גסה
המאבדת מאור עיניו ומקצרת ימיו ושניו.

ולכבוד בוראך ולהנאת נפשך לזכות
לחיי עולם, אמרת עצל שחל בדרך
כמשוכת חדק, חש לאשר ימצא שם בדק.

עד מתי עצל תשכב על מטת העצלות,
מעט חבק ידיים לשכב בראש חבל, עד
יגלו מוסדות תבל.

ולמה לא תקנה לך תחבולות להמלט על
נפשך בהיות לאל ידך לעשות לבוא
להתלונן בצל שדי ותחת כנפיו לחסות.
המשך מרבינו יעקב עמדין זצ"ל בגליון הבא בעז"ה.